

~~F-89-9~~

~~193~~

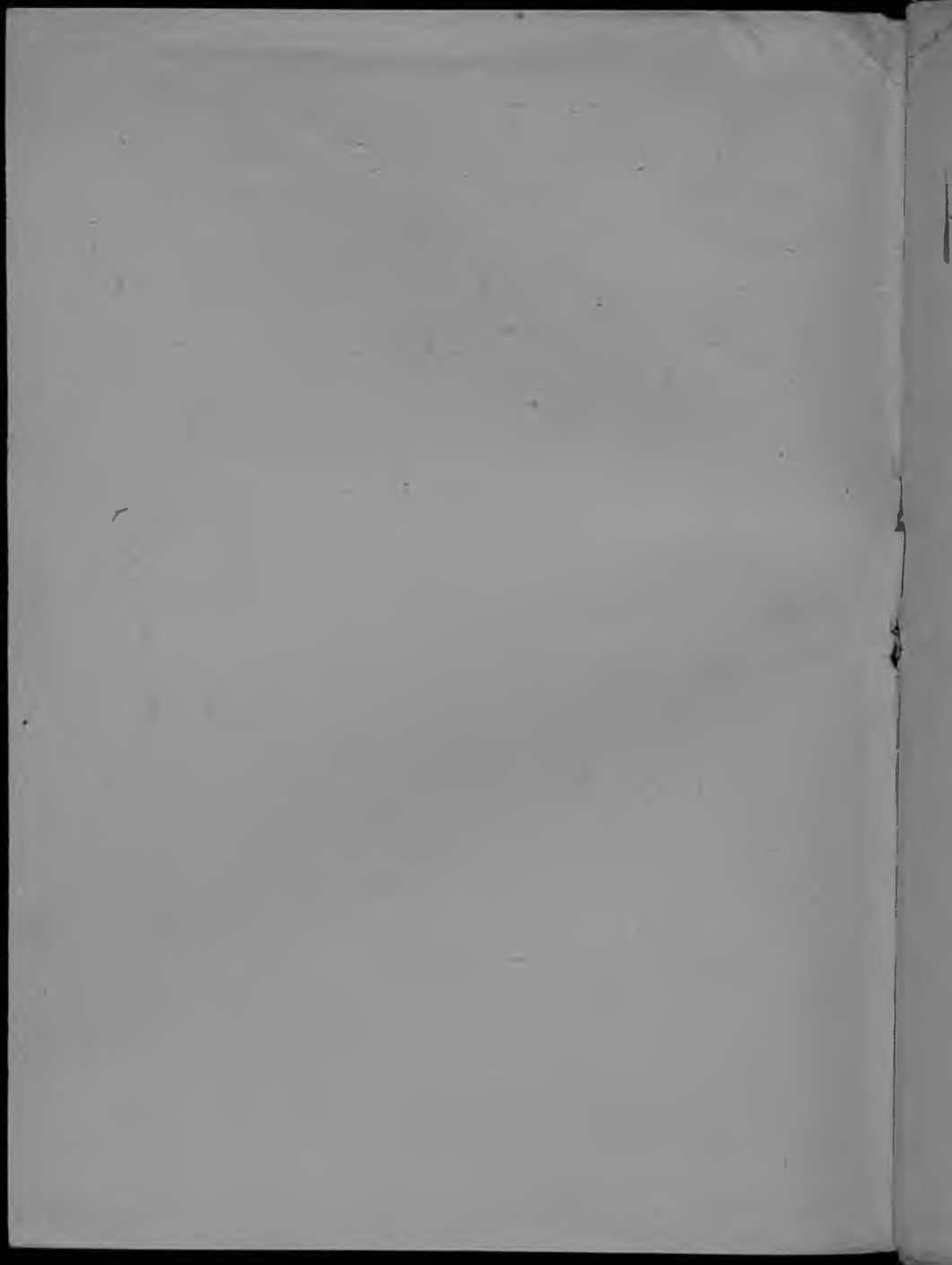


Ф. АССБЕРГ

Ф і р і ж а б л ь  
О В М Ö С  
К Ы П Ö Д А Н  
У Ж В Ы Л Ы Н



ССРС-са јбзјаслбн шбрса њга леџанін  
Њбска 1931



Ф. АССБЕРГ

Коми-3

2-1047

ДИРІЖАБЛ ОВМӨС  
КЫПӨДАН УЖ ВЫЛЫН

Г.П.Б ит. обяз. экз.  
Литер 1981 год  
Акт № 23473

ССРС-са ЖӨЗЖАСЛӨН  
ШӨРСА ЫГА ЛЕЗАНІН  
Мөскуа 1931 во.

## ЖУРИНАЛЫГ

Листбок

Воқкыв . . . . .	3
Лењин да дїрижабл . . . . .	6
дїрижабл вермө нуны уна пөлдс моғјас . . . . .	12
Кушдм дїрижаблјас овлөны да кызі сїјөн вескөд- лөны . . . . .	14
Небыд дїрижаблјас . . . . .	16
Жынвыјө чорыд дїрижаблјас . . . . .	18
Чорыд дїрижаблјас . . . . .	21
дїрижаблөн лебалөм . . . . .	25
дїрижабл народнөј овмөс кыпөдөмын . . . . .	27
дїрижабл поларнөј странајас да Асыв-Вожывса местајас төдмалөмын . . . . .	29
Бөрјакыв . . . . .	30
ССРС-са Осоавіахім Сојуз ЦС презідіумлөн шы- өдчөм . . . . .	32
ССРС-са Осоавіахім Сојуз ЦС-лөн постановленьө. 37	

Главлит А-85031

Заказ № 1276

Тираж 7000 экз.

Книжная ф-ка Центриздата Народов СССР, Москва,  
Шлюзовая набережная, 10.

## ВОЗКЫВ.

Фіріжаблјас вочом заводітөмыс — төдчанаа петкөд-  
лө страналыс индустриализация нуөдөм куза, социалисти-  
ческой овмөс өдјө течөм куза, „техникаөн овладејтны“  
да „капиталистической странајасөс вөтөдны да панјыны“  
лозунгјас олдөм пөртөм куза успехјасө.

Фіріжабл — мірөвөј техникалөн бедбөрја достижен-  
нөыс. Тајө сынөдті лебалан гігант, сјөс вөчөмыс (муыв-  
са сооруженнөјас — мачтајас, елынгјас да мукөдторјас  
лыффытөгыс-на) сувтө 4 мілльон шайтөз, сообшченнө-  
ын збылвылө чудесајас вөчө. Фіріжабл петкөдліс-нын,  
мыј став му гөгөр кышовтөмыс сылы — прөстөј про-  
гулкакод; ССРС-ын Цеппелін вылын лебчыс доктор Ек-  
кениер лебчыс став му гөгөрыс, 35 сурс клм. куза леб-  
чыгөн пукылыс сөмын кујімлаө. Фіріжабллы абу стра-  
нө ні пемыд војыд, ні руа повөдөаыд, ні јаа көзыд  
Војвыв полусса сынөдыд: Војвыв полусө уианыс леб-  
чылдөмјасыс бура-нын петкөдлісны тајөс. Фіріжаблды  
сөгга уна груз вермө лептыны: дас тоннајасөн сјіө  
вермө бостны грузсө.

Тасан гөгөрвоана, кушөм паскыда да кушөм уна  
ужјас позө нуны фіріжаблөн [ССРС-ын, коді пуксөма  
став му сар квајтөд јукөн вылас да кодлөн ем зев уна  
арктической (јона Војвылын) озырлун. Міјан условіјө-  
јасын фіріжабллөн вывті ыжыд төдчанлуныс. Фіріжаб-  
лөн позө торјөн кокныда да бура кутны јитөд центр-  
лы ылын, боқысса местајаскөд; регыдөн позө нуны ек-  
спедицияјас (бригадајас), нуны колан көлуј (оборудо-  
ваннө, література, өдјө шыканторјас, жугавлыс, ыжыд

дон сулалыг материалјас да с. в.), бостны дона грузјас (мехјас, іздемлијојас да мук. т.). Фіріжабллыс тајо преімушществојассө колө торјөн төд вылө бостны центрјассаң ылын міјан національнөј республикајаслы да областјаслы.

Кущөм ужјас вермөны нуны фіріжаблјас да кущөм бур сетө фіріжабллас лебалөмыс, висталөма Ассберг тајо кыгаас. Овмөс кыпөдөм куза ыжыд бур сетөмыс кыңаи оз ков вунөдны нөшта и војна дырји сылыс јона коланлунсө. Фіріжаблмөн кујим качествоыс — пуксывтөг ылө, куза лебзыны вермөмыс, унз груз лептыны вермөмыс да лебзан өдсө чінтыны вермөмыс, весег өти местаны сулавны вермөмыс моторсө ужалөмыс сувтөдөмөн (аеропланјас моторсо сувтөдөмөн летчөны уван) — фіріжабл мукөд дырјиыс ынөмөн вежны вермытөм војеннөј средство. Іперіалістическөј војна дырји немецјас фіріжаблјассаң бомбардірујтлісны прөтивникјаслыс ылыс тылыс карјассө (Паріжөс, Лондонөс), војјаснас лебзыны-да. Немецјас фіріжаблјас ылын војна дырји кутісны Лунвыв Африкаын аслас војскаыскөд жітөдсө. Непріјателјас војска јур вывтыс вөлі лебзыны, нуоны асланыс војскалы сојан, паскөм, војеннөј көлуј да с. в. Немецкөј цеппелинјас (фіріжаблјас) кыјөдалөны вөлі подводнөј пыжјас да пазөдалөны најөс, нуөдлісны војенно-морскөј мукөд операціјас. Војна дырји фіріжабл — дорјысан да усласан зев јон өрудіјө.

Көт кущөм ыжыд, выл уж бердө мі ег бостсылө, вөлөмкө сы јылыс мыслсө висталіс Лєнін. Тајо кыгаас Ф. Ільинлөн „Лєнін да фіріжабл“ статта висталө сы јылыс.

Пөштти 17 во сајын-на, іперіалістическөј војна дырји, Лєнін шуліс: „Відчыслам мыкө дыра, кор міјан лоасны асланым фіріжаблјас. Частнөј вопрос куза (војналы паныд мистовкајас разөдөм јылыс) Лєнін щук вөлі шуө, мыј лоө „міјан“ власт да лооны „міјан“ фіріжаблјас.

Тајо кывјасыс збылмөны. Мі заводітам вөчны ассыным фіріжаблјас. Јөзлыс чукөртөм сөм ылө, мі пук-

тім-нын чорыд материалнөй подув нол дїріжабл вөчөм  
вылө: „Правда“, „Осоавиахим“, „Клим Ворошилов“ да  
„Колхозник“ вылө. Сөмын рабочөй класслөн помтөм  
ыжыд энергіяыс да бостанлуныс: мөскуаса рабочөй-  
жаслөн заводтөмыс пунктө увт лөсөдны дїріжаблжасыс  
Льенін нїма зонь ескадра, сетчө тајө нол дїріжаблсө  
сүјөмөн да нөшта сыыс кынці-на кыкөс „Старыј бол-  
шевик“ да „Сталин“ дїріжаблжас вөчөмөн. **Јура дїрі-**  
**жаблыс лөб сени „Льенін“ дїріжабл.**

Ферт, дїріжаблжасыс Льенін нїма ескадратө лө  
вөчөма.

ССРС-са ужалыс јөз нөшта да нөшта өтчыл пет-  
көдлас став мірыслы, мыј вермө вөчны социализм те-  
чысжаслөн ентузіазмыс. Совет страна вывті кутас шыв-  
жавны гырыс сталнөй дїріжаблжаслөн ескадра.

Н. Гемашко.

## ЛЕНІН ДА ДІРІЖАБЛЪ.

— Відчыслам, кор міян лооны асланым діріжаблјас.

Тажö пророческөј кывјассö висталис Ленин мекод сорнітігөн 16 во сайын. Зев жона төд вылө усісны меным тајö кывјасыс Ленинлөн Октабрскөј поле вылын „Граф Цеппелин“ діріжабл воігөн.

Жона сөлөмыс ме мөвпалі тајö кывјассö Ілчлыс, өд „Цеппелинлөн“ воөмыс вөлі петкөдлө советскөј діріжаблјас вөчавны заводітөмсө, а сіјö Ленинлыс заветсö олөмө пөртны заводітчөм.

Бурещ öні, кор мі бостөім-нын діріжаблјассö вөчавны, бур виставны, көт жеңыфика сы жылыс, кущөм обстојателствојас дырјі тајö кывјассö висталис Ілч. 1914-өд воста август. Имперіалістическөј војна заводітчіс. Мувылыс став јөзјассö мөдөдісны вір кістан тыш вылө. Мөд Интернаціоналлөн журнуөдысјасыс іъменітісны. Шовінізм да патріотическөј колмөм шымыртіс ставсө. Ез вермыны зумыда сулавны кодсурө і міян пыщкыс. Чајтан бытө став революціоннөјыс, ставмуывса да россіјаса пролетаріатөн дас војасөн сөкыд чорыд вермасөмөн перјөмторјыс вошіс.



Сетчө-жө сесса большевикяслы воіс сөкыд жуор: Ленинос Галицияын арестујтөмаос. Лок дум-јас сојоны, јрөны мијанос. Ставным мөвпалам сы жылыс, Ленин жылыс. Пуктыссө став выныс, мед ескө мездыны Ленинос. Коркө воіс бур жуор: Ленинос леқөмаос да сјјө мунөма Бернө (Швейцарјаө).

А кымынкө лун мыстї мијанлы, секї Лозаннаын олысјаслы, воісны знаменїтөј теҗїсјас војналы наныд мунөм жылыс. Гїжөма сјјө теҗїсјассө Надежда Константиновна кїөн.

Пемыд вој пыщкын бытҗө југыд кыа мијанлы вөліны сјјө теҗїсјасыс.

Ленин предательјасөс клејмитө позорөн. Ленин чуксалө тышө. Ленин шыөдчө став странајасса пролетарїат бердө, мед најө вескөдасны оружіјөсө асланыс буржуазној правїтельствојас вылө.

Јона сөлөмыс лыдҗам тајө теҗїсјассө. Мыј езна ставыс вош, мыј Ленин мјанкөд, рабочөј класскөд — тајө мөвпыс кыпөдө мијанос да быдөн мијан пыщкыс дае пыр-жө ускөдчыны тыш вылө. Көсјам регыджык адҗөдчывны Іллічкөд, сорнїтыштны сыкөд асланым положенњө жылыс, теҗїсыс мукөд пунктјассө бура гөгөрбок төдмавны.

Сентябр 9-д лунө ме да нөшта кык јорт лозанскөј секціјаыс воім Бернө. Мунім Шкловскөј јорт патераө, сетыс чајтім адҗыны Ленинос. Ег сүө сјјөс да шуім відчыгыштны.

Відчїсам. Звонок Шкловскїлөн челадыс котөртїсны востыны өҗөссө да пыр-жө кыліс сорнї шыыс Іллічлөн да челафлөн чолҗөмыс. Мі

ödjöжык мунім калідорас Ленин динө, кiasim-здоровайтчим еа пырим вежөсас.

Міжан воомыс кушөмкө ыжыдтор вылө подо-зреньө, буракө, лоі да ödjö жуаліс:

— Но, висталөј, мыј тіжанөс татчөзыс ваяөдіс?

Сіјө вөлі зев бодрөј, енергічнөј, чужөмвылас долыд.

Ме шуі:

— Воім тіжанкөд адзөдчывны,

— І ставыс?— шуіс Ленин, бытө недовольнөј.

Секі ме содті.

— Ег сөмын адзөдчывны, щөщ і тезісјас јывсыд сорнітны.

— А вот сіјө мөд делө. Сіјө бур. Жал, мыј төрыт ті ен вөлө. Міжан вөлі тезісјас куза сорні, да төрыт рыт-жө Самојлов муніс накөд Россіјаө.

Секі-жө висталіс Шкловскөј јортлы, медем сіјө-жө рытнас секціја чукөртіс.

Сіјө-жө луннас, 7 час рытын, мі чукөртчим Ленингассштрассе уліч вылын ічөтік кафеын. Вөліны: Ленин, Надежда Константиновна, Шкловскіј. Зіна, Корнблум,, д. З. Шкловскаја да мі, лозансајас.

— Но, висталөј,— шуіс Ленин.

Мњеньөјас вежласөм бөрын, бості ме кыв сізімөд пунктын өті положеньө куза, көні заводітчанинас пріблизітельнө висталөма став војуј-тыс арміјјас окопјасө војналы паныда лістовка-јас разөдөм јылыс. (Тажө тезісјассө медвојдөр публикујтөма вөлі Ленин сочињеньө XVIII томын „јевропаса војнаын револуціоннөј соціал-демо-

кратјаслап могјасыс“, сөмын тајө кывјасыс сені ез вөвны). Ме чајта вөлі, мыј мјан условіјөјасын сіјөс практически оз поџ нуөднысө, да гералө-мөн шуі: „Вот ескө вөліны-кө мјан асланым фі-ріжабљас, Һемецјаслөн моз, секі ескө мі окопјас-тө тыртім ыстовкајасөн. А сытөг тајө сөмын фантазіја“.

Секі Владімір Ільч кіјассө җептас сүјөмөн вөлі ветлөдлө кафе жыркуҗаыс да тајө кывјас вылас шпынмуніс.

Менам тајө шуөм вылө сіјө һемтор ез шу, да ме чајті, мыј сіјө менсым кывјассө ез і пыдфі пуктыс.

Вочакывтө сіјө меным віҗіс, сөмын төлыс мыҗті вөлісті.

Октябр 11 луно Љеңін воіс Лозаннаө, медем гусөнік пырны војна јылыс Плехановөн вөчөм доклад вылө, кодөс вөлі вөчөны меншевікјас на дума војтырлы. Сыкөд воісны Ғиновјев, Інеса, Арманд, Крыленко, Шкловскіј да Роҗміровіч.

Љеңін щөктөм серҗі мі вакзалсаңыс муналім разөдчөмөн, ме ез гөгөрвоны случајнө паныд сурны вермыс меншевікјас: сіјө відчісө вөлі, медем Плеханов ез кывлы сіјө воөм јылыс да докладсыс ез өткаҗітчы.

Ме муні Љеңінкөд өглаын. Сіјө јона мөвпалө. Буракө, Плехановкөд паныд сурөдчөмыд вол-нутө сіјөс.

Мыјкө дыра мыҗті ме өрөді шыңітөвлуннымөс, јуалі:

— Јуөртлісны ез тјанлы, Россијаын җезісјастө пөлучітөм јылыс?

Леңин шуіс:

— Да, Стокголмыс жуөртисны, мыј теғисјас пöлучітöмаос Пітірын,— да ңем відчистөг меным шуіс:

— А тöданныд, ме сіјö местасö кіріті. Сіјö тајöс шуіс, бығтö панöм сорнысö воғö ңужöдöм моз. Ме пыр і кағалі, мыј тајö висталö теғисјас 7-öд пункт жылыс менам возражеңнö куға, кодöс ме висталі тöлыс сајын Бернын.

Леңин вичöдліс ме вылö, вескыд сінсö чіткыртöма да серамбанөн содтіс:

— Збыл відчысам, кор міјан лооны асланым фіріжаблјас.

Тајö кывјасыс јона пуксисны менам паметö.

Öнi, кор мөвпалан та жылыс, тыдалö, мыј весіг сіјö ужаснöј кадас Леңин геңіальнöј журнас щук тöдіс, мыј імперіалістическöј војна пöрас гражданскöј војнаö; мыј пролетаріат вермас; мыј власт лоас большевікјас кын да секі міјан лооны асланым фіріжаблјас.

Леңиндөн пророчествоыс збылміс.

Мі бостөім вöчавны ассыным фіріжаблјас да регыд Сöветјаслөн страна вывті кутасны лебавны гігантјас, жітасны Сöвет сојузыс ылын, бокыс-са местајасöс.

Леңин кулөмлы 7 во тырігөн<sup>1)</sup>), фіріжаблјас вöчөм куға фекада дырјі да Леңинөн 16 во сајын тајö кывјассö шуөм куға, тајö заветсö

---

<sup>1)</sup> Статтасö вöі лөғöма „Правда“ газетын 1931-öд вöса јанвар 28 лунö.

олөмө пөртөм могоҕе миҕанлы колө бостны лө-  
сөднү гигантҕаслыҕе Ленин ыма ескадра.

Тажө чукөстчөмнас ме шыөдчамиҕан Сојузын  
возмөстчыҕе рабочөй-ударникҕас динө, да крестана-  
-колхозникҕас динө, медвојдөр Мөскуаса да Ле-  
нинградса пролетариат динө, гөрдзнамҕаа ленинскөй  
комсомол динө, сьлөн медвылысса орган ВЛКСМ  
IX сҕезд пырыс, важ подполщикҕас динө — Ленин  
соратникҕас динө, важса большевикҕас обществоө,  
да щөкта ударнөҕа бостыны чукөртны сөм дө-  
риҕабляҕаслыҕе Ленин ыма ескадра вөчан фондө.

Ф. Ильин.

## ҒИРИЖАБЛЬ ВЕРМӨ НУНЫ УНА ПОЛӨС МОГЈАС

СССР-лөн зев ыжыд да паскыд местаыс. Мед ескө пыр вөлі жітөдыс культурнөј центрјаслөн ылын, боқысса местајасыскөд, колө став пөлөс тужјасөн ветлөмсө паскөдны.

Міјан тужјасыд абу-на тырмымөн, өdjө да кокһида кутны сьвјаъ огө-на вермө, уна рајонјас дыр кежлө вонас воштылөны жітөдсө асланыс адмиһистративнөј да көңајственнөј центрјаскөд, сесса-өд міјан уна-на төдмавтөм да омөла төдмалөм рајонјас емөс-і. Ставыс тајө щөктө пыр-жө бос-тсыны өнiја техника ногөн пуктыны быд пөлөс тужјас.

А міјан Сөвет Сојузын абу-на став пөлөс сооб-щещөныс бура лөсөдөма. Медбөрја кадөңыс јона-на омөла виңөдлісны Ғирижабль вылын ветлөм вылө. А Ғирижабль вылын ветлөм, жітөд кутөм уна бок-саң поңө лыҒҒыны вывті бурөн өнiја став сикас ветлөмјас дінас.

Мыјөн-нө бур Ғирижабльыс? Сіјө уна груз вер-мө лептыны; дыр вермө пуксывтөг лебавны, вермө лебҒыны војын, руа дырјі дај кымөра дырјі.

Сесса-öd дiрiжаблыд вьвтi ödjö мунö. Сынöd-ти лебалан карабжасыд часнад төвчыштöны 128-140 километрöз. Лебчöм öдja сертыс дiрiжабл колтчö сöмын самолотыс, но мукöd бокжасаныс — дыр лебчыны вермöм боксаыс, ылöз лебчыны вермöм боксаыс, груз лыд лептыны вермöм боксаыс да жугавтöм, торксытöм боксаыс сыкоф лебалан машинаыс абу.

Емöс, ферт, i дiрiжабллыөн тырмытöмжас, сöмын сijö тырмытöмжассö позö бырöдны. Тырмытöмжас бырöдны позöмсö неткөдлöны Рытывьыв Европайн опытжасыс.

дiрiжабл кутчiсö сынödас, тыртöма сijöс зев кокнi газөн-да. Газыс шусö водородөн. Тајö водородыс вьвтi сотчыс. А дiрiжабллыөн моторжасыс ужалöны медбур бенчiнөн (јона-жö сотчыс). Сiзкö, пöжар лоöмыс дiрiжабл вылын лоö-на повны. Америкаын водородсö вежiсны мöd газөн — гелијөн. Гелијыс водород кофыд-жö кокнi, сöмын сijö оз сотчы. Сыкöd щöщ мунöны ужжас бенчiнөн ужалыс моторжассö нефтөн ужалан моторжас вылö вежöм куфа.

дiрiжаблжас стрöитiгөн мијан Сöвет Сојузын та вылö i медпервојсö колö виçöдлыны. ферт гелијыд мијан ем, сöмын сijöс колö корсны. Кор адзам му пыщкыс гелиј петанiнсö, ковмас сijöс чукортны заводитны.

дiрiжаблжас стрöитöмын ем јешщö öтi ыжыд тырмытöмтор: вьвтi донаöс сувтöны дiрiжаблыс-лы колан мувывса сооруженьöжасыс — ельингжас, сувтан (причальнöј) мачтајас, газöвöј завод, енчiн

візаніјас, мастерскöјјас, лабораторіјас да сіз  
возö. Но еллінгјасыд колöны сöмын лебалам лі-  
ніја помјасас, а лебчан туж пунктјасас (лініја кост-  
јасас) оборудованыыöыс сувтö јона донтöмжык. А  
міјан-öд лебчан тужјасыд зев кузöс, сіз-кö фірі-  
жаблнад вöдйтчöмыд (лебалöмыд), фіріжаблыд  
бура ассö вештас.

### КУЩÖМ ФІРІЖАБЛЈАС ОВЛÖНЫ ДА КЫЗІ СІJÖН ВЕСКÖДЛÖНЫ.

Фіріжаблыс баллоныс, чері формаа, женыд ту-  
пöј јура да куз јосмөм бöжа. Баллонас бö-  
јас крепітöма стабілізаторјас креста плоскост-  
јасөн да сіјö кутö сынöдас фіріжаблсö вертікаль-  
нöј ногөн, бергöдчöмыс.

Фіріжабл кутчісö сынöдас оболочкасö тыр-  
тöма сынöдсыс кокныджык газөн-да.

Карабнас вескöдлöны рулјасөн. Најöс лөсö-  
дöма оболочка помас, бöрас öтлаалöма тросјасөн  
(цінк снастјасөн) штурвалјасыскöд. Гондоласа-  
ныс і вескöдлöны. Газнас фіріжабл кыпöдчігөн  
лібö увань летчігөн вескöдлöны сіз-жö гандола-  
саыс газөвöј да воздушнöј клапанјасөн.

Васкöдлöны фіріжаблнас (кодарö лебзыны,  
летчыны-ö, кыпöдчыны вылөжык) горізонтальнöј  
да вертікальнöј рулјасөн. Горізонтальнöј рулнас  
вескöдлöны кыпöдчігас да летчігас, вертікальнöј  
рулнас — кодарö лебзыны. Кымын вылө качöдчас  
фіріжаблыс, сымын сіјö ыждö, полдö, сені сынö-  
дыс кізөржык-да, фіріжабл ныщса газыс јонжықа



сеҫса паскалӧ да. Мед баллоныс оз пот, пыщыс  
леӊоны мыждакӧ газсӧ. Кымын вылӧ сынӧдас  
кыпӧдчӧ ҫирижаблыс, сымын уна балласт ҫири-  
жабл вывсыс шаблавсӧ. Балластсӧ ҫирижабл-  
вылас бостӧны быд лебӊигӧн. Балластыс лыаыс,  
ваыс. Ваыс буржык сижӧн, лыаыс моторјасас вескав-  
ны вермас-да.



1 „Московский химико-резинщик“ ҫирижабл

Вылӧ сынӧдас качӧдчылӧм да газсӧ леӊӧм  
ҫирижаблыс бӧр улӧ летчигас вежӧ ассыс фор-  
масӧ да вермас шӧрӧ орны (жугавны). Сы понда,  
медем кутны важ формасӧ оболочкалыс, ем  
нарошнӧ приспособленьӧ—оболочка пыщкас пук-

төма Һеыжыд баллончик да трубкаөн (шлангөн) өтлаалөма въздушнөй вентиляторкөд да сижөн по-чө баллонас качајтны сынөдсө да сизөн кутны оболочкаыслыс важ формасө. Сизі, рулјасөн, балластөн, а кор ковмас, газсө леңөмөн, пилот вескөдлө фіріжаблөн. Емөс сынөдті лебалан вескөдлан Һебыд, жынвыјө чорыд да чорыд фіріжаблјас.

### ҺЕБЫД ФІРІЖАБЛЈАС.

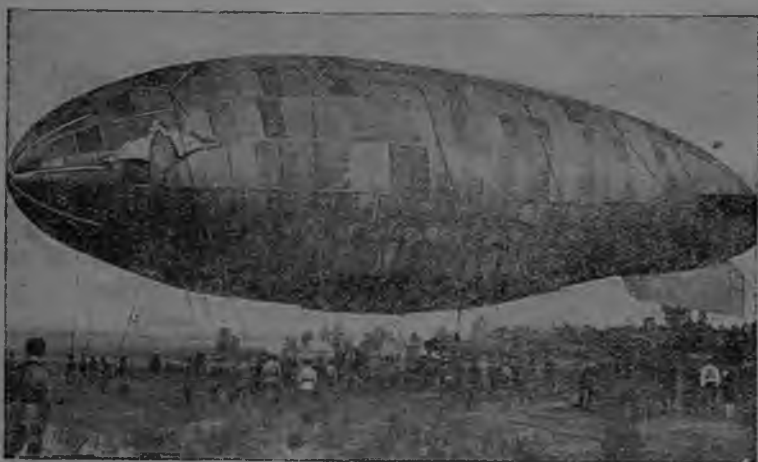
Һебыд фіріжаблјасыслөн оболочкаыс мате јөыс да тыртөма сижөс газөн. Гандолаыс өшөдчысө оболочкаас.

Һебыд фіріжаблјасыд абу зев ыжыдөс јөрышнас (10.000 кубическөј метрыс абу ыжыджыкыс), дај абу ыжыд вына моторыс налөн. Оз-жө өдјө і лебав, сөмын, ферт, лубөј курјерскөј појезд дорыс јона өдјөжык мунө (лебчө). Оз уна лепты і грузтө, дај пуксывтөг оз јона дыр лебчы. Сы понда тащөм фіріжаблјасыд оз шогмыны куңа (ылө) лебалөм вылө да грузјас кыскалөм вылө.

Һебыд фіріжаблјассө лөсөдөны агітацја нуөдөм понда да спорт вылө, посңи могјасөн Һеылө лебавны, а медсасө сы вылын да сы дінын гырыс фіріжаблјас вылын лебавны-вескөдлыны јөзөс велөдөны.

Тащөм сїстемаа фіріжабл вөлі мїјан „Московский Химико-Резинщик“, коді лебаліс 1926-өд восань 1928-өд воөң да „Комсомольская правда“, коді лебаліс таво ар. Мөсқуа рајонын да Мөсқуа вестын.

Тайо кыкнан дѣрижабльсѳ лѳсѳдѳс да стрѳитѳс ѳтѳ морт — инженер П. В. Фомѳн. Наяѳ торјалѳны со мыјѳн: ѳтѳ дѣрижабльсѳ вѳчѳма заводын, сылѳн моторыс „Фѳам“, 105 вѳв вына, а „Комсомольская правда“ дѣрижабльсѳ вѳчѳма ескѳ заводынжѳ, сѳмын сѳјѳс вѳчѳсны Высшѳј агромеханѳческѳј школаыс велѳдчысјас (студѳнтјас), моторыс талѳн Ю. М. В. — 185 вѳв вына. „Комсомольская



2 „Комсомольская правда“ дѣрижабль

правда“ дѣрижаблыс ыжыдѳжык моторыс понда „Московский Химико-Резинщик“ дорыс ѳдјѳжык лебалѳ дај вескѳдлынысѳ кокыдѳжык.

Кык во чѳжнас-кѳ „Московский Химико-Резинщик“ лебѳыліс кыч нѳлыс, „Комсомольская правда“ кык тѳлысѳн лебѳыліс комыныс, а усло-

вiјöыс талөн вöли омöлькык: омöль местаын дај некущöм вевтöдтöг сулалiс фiрижаблыс, аслас командаыс ез вöв, газсö да мукöд коланторјас сузöдöм ез вöв бура пунктöма.

Тажö кык фiрижабл вылас лебалöмыслөн опытыс петкöдлiс, мыј тащöм iчöt jöрыша фiрижабл-јасыс оз сувтны донаöс дај конструкција сертiыс прöстöјöс, да позö бура iспользутны лебалысјас-сö (лотнöј составсö) да обслуживајущöј персоналсö (командасö).

### ЖЫНВЫJÖ ЧОРЫД ФИРИЖАБЛЈАС.

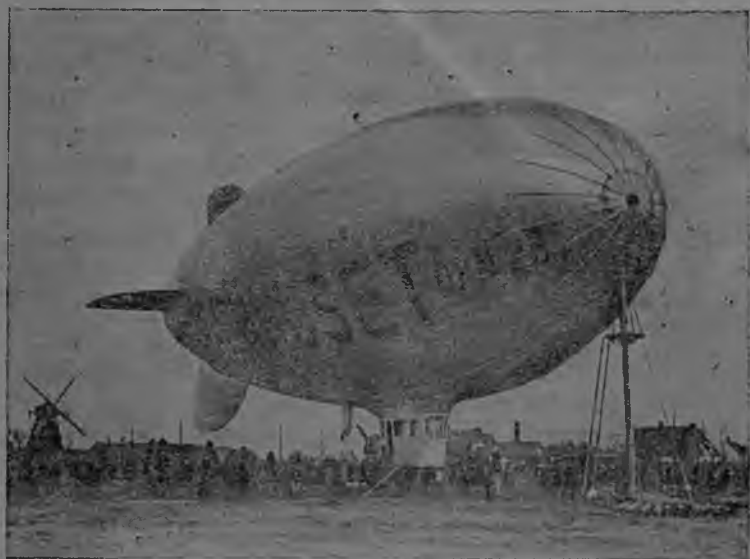
Жынвыјö чорыд фiрижаблыс небыд системаа фiрижаблгыс торјалö сöмын сiјөн, мыј оболочка пыщкас улысаыныс кузалаыс муно металлическöј ферма, шусö сiјö кiлөн. Jöрышсö ыждöдiгөн кiлыс отсалö сöктасö öткодажыка лөсöдны фiрижабл оболочка пасталаыс. Сесса гандоласö позö крепитны кiл бердас, а сiң-кö i оболочка бердас да сынöдыс озжык сецöма паныдав лебзыгас, фiрижаблыс ödjöжык вермö лебзыныс.

Сыыс кынi, небыд фiрижаблјас дорыс тајö jöрышнас ыжыджык дај моторсö позö сувтöдавны ыжыджыкөс, вынажыкөс, а сiң-кö i фiрижаблыс вермö лебзыны ödjöжык.

Жынвыјö чорыд карабыслөн оболочкаыс (кышыс) небыд караблөн моз-жö вöчсö нароснö сы вылö вöчöм прорезиеннöј матерјöыс (перкалыс) да сiјö оболочкаыс ас вылас кутö став сöктасö.

Жынвыјо чорыд карабјас пыс поџо индыны „Италија“ фиржабл ыло. Вочома вөлі сјјос инженер Нобиле планјас серті.

Италија вөчлис сынөдті лебалан жынвыјо чорыд вел уна карабјас, ыжданас 1000 кубическөј метрсаң



3 Жынвыјо чорыд фиржабл д.о., 29 №

61000 кубическөј метрөз<sup>1)</sup>). Италијаса жынвыјо чорыд карабјас зев өдјө вөлі лебалөны. „Норвегија“ караб (либө „2№“), код ылын Нобиле 1926-өд воын лебзис Римсаң Ленинград пыр, Шпицберген пыр

1) Медбөрја фиржаблыс сз ло помбз вөчөма, Нобиле заводыс 1928 васа аваріја бөрын (Войвын полусас) дүгдіс ұчаласмыс-да.

Аласкао, вөлі 18500 кубическөй метр ыжда да медөдјөсө вөлі лебчө 100 кілометрөн час. „Граф Цеппелін“ фіріжабль (чорыд караб), коді воліс 1930-өд вога сентябрө Мөскауө, вөлі бура сыыс ыжыд дај вына, часнас вөлі лебчө сөмын 128 кілометр. Жынвыјө чорыд карабјас сесга донтөмжык сулалөны-і.

Лоө нөшта кымынкө кыв виставны сынөдті лебалаң медбөрја тіпа немецкөй жынвыјө чорыд карабјас јылыс. Најө аснысө петкөдлісны вывті бурөн. На вылын вывті бура нуөдөны велөдчан уж да носнідік мојјас куза, торја задањөјас куза лебалөмјас. Сещөм гырыс фіріжабльјассө стрөітігөн, кызі, шуам, „Граф Цеппелін“ — 105.000 кубическөй метр ыжда да Л. Ц — 138 — 150.000 кубическөй метр ыжда, быттө ескө нінөм вылө-нын вөчавны посні карабјассө. Сөмын Германіја сещөм посні карабјассө вөчалө, дај бура вөчө, велөдө сы вылын медгасө караб вылын лебалыс-јасөс. **На піын медтөдчана фіріжабльыс — Р.К. — 27.** Сылөн ыждаыс 1435 кубическөй метр, кык мотора 35 вөв вын мындаөн. Моторјасыслы ломтысансө бостө 10 час лебалөм вылө, вермө лебчыны 2000 метр вылаті.

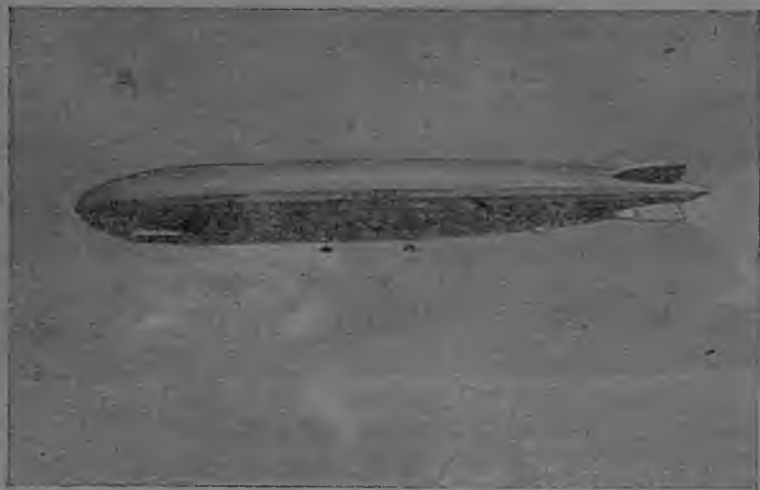
**П. Н. — 28** фіріжабль ыжданас 1800 кубическөй метр. Моторыс 80 вөв вына (Сіменс). Лебчө 90 кілометр часнас. Вөчөмаөс шоколад фабріка „Тріумф“ щөктөм серті реклама нуөдөм вылө. Тајө ічөтік фіріжабльыс бөрја онас лебчыліс кыксоыс уңжыкыс, став лебалөмсө арталөмөн 600 час чөж.

П. Н.—29 фіріжабл ыжданас 2000 кубическөй метр. Моторыс (Сіменс) 100 вөв вына. Вөчөмаөс сійөс Швеція заказ сертї.

Тажө поснїдїк фіріжаблҗасыслы Германїяын вөчөмаөс нарошнө разборнөй сувтан мачта. Сіјөс вөчнысө зев кокнї да позө фіріжаблсө віңны ельїнгө сүптөг.

### ЧОРЫД ФІРІЖАБЛҗАС.

Конструкция сертїыс чорыд караб јона тор-јалө вылынжык їндөм сїстемајасыс.



4 Чорыд фіріжабл „Гр. Цешпелін“.

Сынөдтї лебалан чорыд караблөн медтөдчана, главнөй частыс — решетка коф металлическөй кар-кас фіріжабл формаа.

Каркасылыг пышкөссө торјөдлөма торја жүкөнјас ылө да сетчө пуктыссөны газөн тыртөм баллонјас, сөмын абу-нн, ыбыд да жыныјө чорыд снстамајасын моз, рејнаа матерјөыс, а нароснө вөчөм матерјөыс, кодн ас пырыс пөштн нөтн оз леј газсө. Ортсыгаыс каркассө кыщөма



5 Гандолаыс „Гр. Цеппелин“ әіріжабълөн

рејнаа матерјөөн, мед сынөдыс езжык паныдав лебчгас. Сы ылө газыс пөштн нөтн оз лчкы.

Каркас улас војас чорыда крөпнтөма вескөдлан (управляјтан) гандола да пассажнрјаслы ган-



дола, а сесса нырсаңыс бөжөҗыс өткөд костҗасөн шахмата серөн моз өтар-мөдар бокҗасас вөчөма моторҗаслы гондолаҗас, лыдыс налөн меунасо фіріжаблҗасын кајө вітөҗ.

Сынөдті лебалан чорыд карабҗас пыс поҗө индыны „Цеппелін“ вылө. Сещөм фіріжаблҗассө вөчало немецкөј фірма „Цеппелін“ комын во-һін.

Фіріжаблҗас стрөйтөмө јона кутчісіс і Амеріка. Аслас сылөн опытыс ез вөв фіріжаблҗассө вөчалөмын да сіјө војдөр кымынөскө төдмасөм могыс сетіс вөчны „Цеппелінлы“.

Сесса кораліс Амерікаас уҗавны немецкөј конструкторҗасөс. Анҗліја ескө чорыд фіріжаблҗассө вөчалө-жө, сөмын колана опытыс анҗличаналөн абу-на.

Чорыд карабҗасыс меҗса бурөс уна груз лептөмөн. Вермө сіјө лептыны уна дас тонна груз. Сесса өдјө лебҗө, 140 кілометрөҗ дај унҗык-на часнас мунө. Став тајө качествоҗас вөснаыс фіріжаблҗасыд јона колөны мјанлы.

Кущөм достіжеһөјас емөс став му вылас сыпөдті лебалөмын, поҗө адҗыны со кущөм лыдпасҗасыс (віҗөд 24 лістбок):

Фіріжаблҗас вылын лебалөм куҗа меуҗыд опытыс өні ем немецҗаслөн. Сы вөсна немецҗаслөн бөрја воҗасас лебалігөн фіріжаблҗасыс некор ез жугавлыны да услыһө, көҗ ескө најө і зев щөкыда дај быдсама лөк поводҗаҗаснас лебавлісны. А фіріжаблҗас вылад немецҗасыд збылыс ылө лебывлісны, дај јона бура лебавывлісны, вежавны вөлі сөмын поҗө на вылө. 1928-өд воө

Кушдөмбө карабжасы	„Граф Цеппелин“ Германия	Р - 101 Англия	Америка	Л. Ц - 118 Германия
Ыждаыс (жорышнас) кубич. метр . . . . .	105.000	141.000	184.000	150.000
Кузтаыс метр лыдөн .	235	220	239	237
Пастаыс метр лыдөн .	30,5	40,3	40,5	38,0
Уна-ө груз вермө ставсө кыпөдны (ассыс грузсө і быдөн) тонна лыдөн . . . . .	83,2	155	182,5	139
Ыжыд-ө торја груз вермө новлөдлыны (полезна) нагрузка) тонна лыдөн . . . . .	15	24	33	25
Кымын вөв вынаде моторжасыс . . . . .	2650	3250	4800	4800
Уна-ө вермө медунасө мунны часнас кілометрдыдөн . . . . .	128	101	120	120
Ылө-ө вермө пуксывтөг лебзыны кілометржасысөн . . . . .	10.000	6000	1700	14000
Кымын лун вермө лебзыны . . . . .	3,5	2,5	6,0	5,0

„Граф Цеппелин“ лебзыліс Европасаң Америкаө 111 часөн. Лебзыгас сурліс унаыс зев лок төвжас, зерјас улө, сөмын помөзыс лебзыс.

Әіріжабл вылас вөлі 62 морт да 5 тонна пошта. Сіјө-жө Әіріжаблыс 1929-өд во помлаңын лебзыліс

став му гөгөрыс да сөмын кујимлао і пуксыліс секі. Лебѣис сїјо со кытјасті: Фрїдрїхсгафен—Токио (сетчө пуксыліс)—Лос Анжелос (сетчө пуксыліс)—Нју-Йорк (сетчө пуксыліс)—Фрїдрїхсгафен. Фрїдрїхсгафенсаң Токиооң (12000 кілометр кымын) фрїжабл лебѣис пуксывтөг 101 часөн. Став тујыс лоі лебѣома 35500 кілометр 12 суткіөн. Та куѣта тујсө шөркөдѣема колө мунны 50 суткі чөж. Мөскуасаң Токиооң фрїжабл лебѣис сөмын кујим лун да жын а мед өдјө муныс појезд воө сетчө 14 суткіөн сөмын.

## ФРІЖАБЛӨН ЛЕБАЛӨМ

Немецјаслөн сынөдті лебалөмын гырыс достеңнөјасыс щөктөңы збылыс јона бостсыны і мїјан Сојузын гырыс фрїжаблјас лөсөдөмас. Сөвет Сојуз пуксөма квајтөд јукөн став му вылас. Мїјан Војвылын да Сїбырын емөс уна нөтї төдмавтөм местајас. Сөвет Сојуз ңекеңі оз вермы бокө вештыны фрїжаблјасөн лебалөм лөсөдөмсө.

Мі огө-ңин кутө сорнїтны Мөскуасаң Констаңинополө, Кавказө, Туркестанө да Персїјаө фрїжаблјасөн лебалөм колөм јылыс. Мїјанлы колө өнї-жө збылыс чорыда бостсыны сорнїтны Мөскуасаң дальнөј Востокө, Сахалінө, Камчаткаө да мукөдлаө сынөдті лебалаң тујјас лөсөдөм јылыс. Сїбырса крајын ем лыдтөм-помтөм озырлун. Сїјөс колө өнї-жө индыны індустріалїзација нуөдөм вылө. А тујјас абутөмысла мі огө-на вермө колөм выјөз төдмавны сїјө местајассө. Сесса-өд

сыыс кыңы сынодти лебалаң туужастө востомыд  
јитас ылын местајассө центрјаскөд, во гөгөр чөж  
поңны кутас јигөдсө кутны, а сјјө зев коланатор  
економіка да політіка боксаң. Сіріжаблјас ылын  
орлытөм јитөд пуктөмөн поңө овмөдны овтөмін-  
јас, заводитны перјыны озырлунсө. Сіріжаблјас-



6 Сіріжабл ылын радио вожбө

нас лебалөмсө медвојдөр артавсө лөсөдны Галь-  
чіха — Булун — Ново-Колымск; Гальчіха — Туру-  
ханск — Краснојарск — Иркутск — Імінск; Якутск —  
Верхојанск — Ново-Колымск да Якутск — Булун.  
Арталөмјас сертї тајө сынод тујас ылас лебаңны  
колө лөсөдны сіріжаблјассө ыждаңас 80.000 —

100.000 кубическөй метрöз да мед најö вермöны вöлі бостны 10-15 тонна полезнöй нагрукка, лебчыны пуксывтöг 6-8 сурс кілометр.

Міжан абу-на опытыс ылын тујас кост фіріжаблөн лебалөм куҗаыс. Сöмын міжан сінвозын ымецјаслөн та боксаң опытјасыс (11-12 сурс кілометрјасөн лебалөмыс) щöктö міжанöс öдзöдны став лöсöдчан ужјассö фіріжаблјас стрöйтöм куҗаыс, медым асланым лебалаң опытөн сесса воҙö паскөдны фіріжаблјасөн лебалөмсö. Öд вылынжык індөм прімерыс — Германіјасаң Токіоöз фіріжабл вылын сöмын кујім суткі да жын лебзöмыс (көрттуј куҗа 14 лун мунöм пыдды) зев-нын јона висталö унжык фіріжаблјас лöсöдны колöм куҗаыс. Сесса і пассажірјасыдлы фіріжаблнад мунны вывті лöсыд. Ыжыд фіріжабл вылын ветлөм став муыввса тујас дорыс медлөсыд. „Граф Цеппелин“ фіріжабл вылын зев бур удобствоыс: ноҙö ветлыны нассајірјаслы лöсöдöм став помещеңнöјастыс; öтї местаа, кык местаа, торја спалнöј кајутајас международнöј вагонын моз-жö. Електричествоа бі ем, електричествоыс-жö і шонтö помещеңнöсö; ем радю, зев бура лöсöдöма мыссанінсö, сені-жö і воздушнöј поштаыд.

Öні мі төдам-нын, кущöм пöлза вайö фіріжаблыд, мыј вылö сіјö колö. Міжанлы став выныс колö зільны паскөдны фіріжаблјас вöчöмсö міжан Сојузын.

## **ФІРІЖАБЛ НАРОДНÖЈ ОВМÖС КЫПÖдÖМЫН.**

Фіріжаблјас тани вермасны сетны вывті ыжыд öтсöг. Висталам тани сöмын медтöдчанајассö да

сы серті сесса пэџо-нын гөгөрвоны фіріжабллыг коланлунсө. Мі віставлім-нын, міса ھےбыд да жынывјџ чорыд фіріжаблјас медсасө вөчав-сөны велөдчөм вылө. Ферт, і најө вермөны-жө лебавны кушөм сурө торја заданњөјасөн. Со Нобіле лебзыліс Војвыв полус пыр, „Москов-ский Химико-Резинщик“ лебзыліс Ленинград-саң Тверө да „Комсомольская правда“ — Мө-скуасаң Курскө. Уна груз лептөмыс понда, ылө лебзыны вермөмысла, гырыс чорыд фіріжаблјас, пассажірјасөс новлөдлөмыс кынці, вермасны груз-јас новлыны. Фіріжаблјасөн позө јітчыны прө-мысјаскөд, најөс снабжајтны, сетыс прөдукціјасө нуавны, көні абу матынөс көрттујјас; јона боқыс-са местајасөс снабжајтны фіріжабллас сетчө леба-лөмөн; ылын местајасө пошта нуны-вајны; візму овмөсын вредітельјаскөд вермасөм нуөдны; вөр сотчөмјаскөд вермасны; төдмавтөм местајасын аеро-сјомкајас вөчны; чері кыјан промысјасын отсөг сетны, ызыскањөјас нуөдан партіјајаслы отсөг сетны, најөс снабжајтны, накөд јітөд кутны фіріжабл пырыс; экспедиціјајаслы колана отсөг сетны да уна мукө і мојјас-на нөшта вермасны нуны фіріжаблјас.

Со мыј вермөны сетны фіріжаблјас міјан народнөј овмөслы. Ферт, тани мі ег-на ставсө вісталө. Вајөдам өті пример. Оні јона мунөны лөсөдчан ужјас Војвыв ыжыд туј (Великий се-верный путь) вөчөм куза; сені лөоны і көрттујјас і ва тујјас, і сынөдті лебалан тујјас. Тајө лөсөдчан ужјассө нуөдны фіріжаблјас вывті јона вермасны

отсавны, а тајо отсөгнас і тујсö вöчан срокја-  
сыс вермасны чінны.

## ЃІРІЖАБЛЬ ПОЛЪАРНÖЈ СТРАНАЈАС да АСЫВ ВОЈВЫВСА МЕСТАЈАС ТÖДМАЛÖМЫН.

Торјөн сувтлам, мыј вермö сетны ğіріжабль  
поларнöј странајас да асыв-војвыв местајас тöд-  
малöм куџа.

Міјан поларнöј странајас öнöџ-на омöла тöд-  
малöма. Омöла тöдмалöмыс меџасö лоі со кущöм  
помкајас понда: Арктіка куџа муннысö вывті сö-  
кыд, јона кыз јіа сеті-да, јіыс сетыс весіг гожöмјас-  
нас оз сывлы-да, немыс пыр сені кујлö-да. Сöмын  
јона гырыс ледоколјасöн позö муртса мунны Арк-  
тікатыс, дај сіјөн-на, кыџі петкöдліс „Красінлөн“  
походыс, мыј весіг гырыс ледоколјас оз пыр  
вермыны муннысö јіјас пыщтыс. Тані бара-жö  
ğіріжаблыд вермас сетны ыџыд отсөг.

Арктіка тöдмалöм мogyс ставмывывса обще-  
ство 1931-öд воö көсјö „Граф Цеппелін“ ğірі-  
жаблöс мöдöдлыны Арктікаö. Татыс-нын тыдалö,  
кущöм ыџыд наџеја пунктö тајö обществоыс  
Арктіка тöдмалöмын ğіріжабль вылас. ğіріжаблыс  
кынџі некущöм мöд бурџык средство сетчö мун-  
нысö абу,

Воыс-воö Војвылын міјан төварјас јонџыка  
бергöдчöны. Унџык төварјассö нуö сетчö Карс-  
кöј экспедиція. Сетчö отсөг вылö вывті-жö бур  
ісползујтны ğіріжаблјасöс. ğіріжаблјас да самолет-  
јас öтвылыс јона вермасны отсавны суднојасыслы

регілдік да қолыңдыға тусө Војвыв саріа куға мунны.

Со кушөм бур вермас сетны діріжабл овмөс кыпөдөм боксаң. Сыыс кынқи, діріжабл жона вермас отсавны і војна вылын. Сы понда асланым госуларствоың діріжаблјас вөчөмсө паскөдөмыс лө щөщ ССРС-лыс дорјыған вынсө кыпөдөм.

### БОРЈАКЫВ.

діріжаблјас вөчөмын техника да экономика боксаң воғын муныс странајас серті мі жона колім бөрө. Народнөј овмөсын реконструкция нүдөмыс щөктө Совет Сојузын кыпөдны да лөсөдны техника боксаң вермана став сикас тујјассө, транспортсө. Жона колө бостыны і діріжаблјас лөсөдан уждө.

діріжаблјас стрөитөмын мијан опытыс пөштө абу-на. Со кушөм діріжаблјас мі вөчим өнөң:

Кушөм лобалан карабјас.	Кор вөчө-ма (во)	Ыжынд-ө јөрышнас	Өдјө-ө леб чө часнас	Уна-ө груз леп тө (тонна лыдөн)
Красная Звезда . . . . .	1919/20	10.000	63	3,7
VI Октябрь . . . . .	1923	1.700	60	0,5
Химик-Резинщик . . . . .	1925	2.500	55	0,9
Комсомольская Правда	1930	2.500	70	0,9

Став тајө діріжаблјасыс „Комсомольскөј правда“ кынқи дүгдісны-нын лебалөмгыс, дај најө



вөлісны сөмын велөдчыны вөчөм карабјасөн, на вылын ылөжык груз-лы, јөзөс новлөдлыны ез почы, на пын вөліны ставыс небыд да ічөт вына фіріжаблјас. Гөгөрвоана: мјан воңын сулалө өні зев сөкыд да ыжыд уж фіріжаблјас стрөіталөм куңаыс. Мјанлы ковмас фіріжаблјассө вөчөмыскөд щөщ і велөдчыны, велөдчіг мозыс стрөітны.

Ғерт, фіріжаблјассө стрөітөм куңаыс мјанлы колө бостны Рытиввыв странајаслыс бур опытсө. Мјанлы колө бостыны вөчавны уна груз лептыс, дыр да өдјө лебавны вермыс фіріжаблјас.

Сің-жө ковмас мјан вічөдлыны буржыка, ме-дым фіріжаблјасыс дыржык ез кіссыны да жу-гавлыны; сы могыс корсны бур выль маҒерјалјас фіріжаблјассө вөчавны. Паскыджыка колө сув-төдны проектірујтчан уж да цельнометаллыческөј фіріжаблјас вөчөм. Та куңа бостны ставсө, мыј поңө ізобретател К. Е. Ціолковскіј ужјасыс, гі-жөмјасыс.

Фіріжаблјас вөчалөмыд мјанлы выль, ыжыд да зев ответственнөј уж. Колө та дінө кутчісны јона відчісөмөн, мед ез лоны гырыс өшыбкајас.

Фіріжаблјас стрөітөмөн Совет Сојузса уңа-лыс јөз зев јона інҒересујтчөны, советскөј об-щественноҒ, Осоавіахім общчество тајө ужас јона отсасөны. Тајөс артыштөмөн мі сбоја вермам шуны: көҒ і сөкыдторјас кутасны паныдасавны, көҒ і ыжыд ужыс, фіріжаблјас стрөітөм мі вер-мам нуөдны.

ССРС-ЫН СТАВ РАБОЧӨЛЛАС, КОЛХОЗНИК-  
ЛАС ДА УЖАЛЫГ ЖӨЗ ДИНО, СТАВ ОРГА-  
НИЗАЦИЯЛАС ДА ОСОАВИАХИМСА  
ШЛЕНЛАС ДИНО.

Жортјас!

Ленинскөј партија вескөдлөм улын, большевик-  
јас чорыдлунөн классөвөј врагыг да сижө аген-  
туралыг — оппортунистјаслыг паныдалөмјассө да  
сөкыдторјас бырөдөмөн Совет Союзса рабочөј  
класс ыжыд вынөн течө социализм общество.

Вит вога планлыг вывти ыжыд программасө  
рабочөј класс аслас ыжыд кыпыдлунөн, социалис-  
тическөј ордјысөм пыр да ударничество пыр  
нуөдө олөмө ноль воөн, а решајушщөј участокјасас  
3-2 $\frac{1}{2}$  воөн.

Тажө воас лоө ештөдөма социалистическөј эконо-  
мика фундамент лөсөдөмсө, рабочөј класс эн-  
тузиазмөн пөртө олөмө „бостны ас киө техника“  
партијалыг лозунгсө, тышкасө историческөј мөг—  
10 воыг не дыржыкөн вөтөдны дај панјыны тех-  
ника да экономика боксаң медвозын сулалыг ка-  
питалистическөј странајасөс — олөмө нуөдөм вөсна.

ССРС-ын рабочөјјаслөн да ужалыс јөз мас-салөн вөвлытөм коѳ кыпыдлуныс, воэмоэчөмыс тајө історіческөј моґсө олөмө нуөдөмыс вөсна, большевісткөј өдјас вөсна тышкасөмын зев бура тыдалө сөветскөј фіріжаблјас вөчалөм куѳа кампањөјасыс. Тајө кампањөјасыс мунөны став Сөвет Сојуз пагта вөвлытөм коѳ зев кыпыда. ССРС-ын рабочөј массајас, колхоэникјас да ужалыс јөз сөдөмыс воча шыасісны ССРС-са Осоавіахім сојуз ЦС чукөстчөм вылө сөветскөј фіріжаблјассө вөчөм куѳа.

„Фіріжабл лун“ нуөдөмыс быдлаын кыпөдіс сөветскөј фіріжаблјас вөчөм куѳа рабочөјјаслыс да ужалыс јөзлыс воэмоэчөмсө, бостчанлунсө.

Леңін јорт пөштөі 17 во сајын, Швейцаріјаын еміґраціја дырјі, вісталіс збыл вылө пророческөј кывјас: „Відчіслам, кор міјан лоөны асланым фіріжаблјас“.

Леңін јортлыс заветсө олөмө нуөдөм куѳа, мөскуаса уна ғырыс заводјас (Електрозавод, „Фінамо“, „Каучук“, „Ільчлөн завод“, „Серп і молот“ да мук.) леґісны лозунґ вөчны фіріжаблјаслыс Леңін німа ескадра.

Гөрд столицаса рабочөјјаслыс воэмоэчөмсө да заводітчөмсө пыѳѳі пуктөмөн ССРС Осоавіахім сојузлөн ЦС прімітіс решөњө лөсөдны фіріжаблјаслыс Леңін німа ескадра со кущөм фіріжаблјасыс: „Леңін“, „Сталин“, „Старыј большевик“, „Правда“, „Клім Ворошілов“, „Осоавіахім“ да „Колхоэник“. Јура фіріжабл лоө „Леңін“. Сөветскөј фіріжаблјас стрөітөм куѳа став орга-

нізаціјасыслыг став өнөз мунаң ујсө отувтны таяо лозунг улас.

Ассыс „Осоавіахім“ дїріжаблсө щөщ сүјөмөн, код выло чукөртөма-нын 3 млн. шайтыс уна, Ленин нїма ескадрао, ССРС Осоавіахім сојуз ЦС-лөн прецідіум аслас став оргаңизаціјаслыг ујсө вескөдө средства чукөртөмө „дїріжабл-јаслыг Ленин нїма ескадра вөчөм“ лозунг улын.

ССРС-са Осоавіахім сојуз ЦС-лөн прецідіум шыөдчө став оргаңизаціјас бердас, кодјас чукөртөны средство „Правда“, „Клім Ворошілов“, „Колхозник“ дїріжаблјас выло, мунны сїјө прїмер бөрсасы да вескөдны ассыс став ујсө „дїріжаблјаслыг Ленин нїма ескадра лөсөдан“ лозунг улын средство чукөртөм выло.

Јортјас. Матыстчө ставмуыввса пролетаріат-лөн велкөј вожды, Влаф. І. Ленинлы чужан луныс — апрель 22 лун да ујлөн ставмуыввса праңник — мај 1-ја лун.

Совет сојузса рабочөј массајасөс, колхозник-јасөс да ужалыс јөзөс ставмуыввса пролетарскөј солидарностъ јонмөдөм выло, промфинплан да болшевістскөј көза олөмө пөртөм, дај содтөдөн пөртөм выло, дорвыв коллективизаціја нуөдөм выло да сы под вылын кулакјасөс кызі клас-сөс бырөдөм выло, страналыс дорјысан вынсө да Гөрд арміјаөс јонмөдөм выло мобїлизүтөмөн, пасјам таяо лунјассө — апрель 22-өд да мај 1-өд лунјассө — предпрїятөјас вылын, совхозјасын, МТС-јасын, колхозјасын да отувтчытөм гөл да шөркодөма олыс крестана пөвсын массөвөј кам-

паңһо нуодомон — сїјо кампаңһо дырїыс тод-  
модам кушом значеңһоыс фїріжаблыслыс Леңін  
һіма ескадра лосодомыслон да сы выло сред-  
ствосо чукортомыслон.

Соціалістическөј ордыгөм паскаломлы кык  
во тыромсо портам советскөј фїріжаблыс стрө-  
итом куша став кампаңһосо вылынжык шупод  
выло лептан воропо. Нуодам кампаңһосо „фїрі-  
жаблыслон Леңін һіма ескадра“ јединөј лозунг  
улын.

Фабрікјасса, заводјасса, совхозјасса МТС-сса  
работчјас, колхозчыкјас, колхозо отувтчытом  
гол да шоркофема олыс крестана, возмостчө-  
мон участвујтөј фїріжаблыслыс Леңін һіма еска-  
дра лосодомын! Тајо кампаңһосо нуодом куша да  
средствојас чукортөм куша паскодөј социалісти-  
ческөј ордыгөм бригадајас костын, цехјас костын,  
заводјас костын, сїктјас да грездјас костын.

ССРС-ын олыс став ас сөрһіа јөзјас! Бостөј  
төд выло, мыј фїріжабл центрсаң ылын боқысса  
націоңалһөј јитөд кутан зев вына орудїјө да  
мобілізујтөј ужалыс јөзлыс вһімаңһосо фїріжа-  
блыслыс Леңін һіма ескадра лосодом выло.

Организаціјајас да Осоавиахимса шлеңјас! Лоо  
возмостчысјасон, бостысјасон фїріжаблыслыс  
Леңін һіма ескадра лосодомын. Партейнөј орга-  
низаціјајас тудодом улын мобілізујтөј работчөј  
массалыс, колхозчыкјаслыс да ужалыс јөзлыс  
возмостчөмсө фїріжаблыслыс Леңін һіма еска-  
дра лосодом выло.

Сöветскöј фiрiжаблјас вöчöм куçа кампаньö-  
ыс мед вöли jтчöма ставмувывса пролетарскöј  
революцiја вожд да Комiнтерн лöсöдыс В. I. Ле-  
нин нимöн да та боксан сылыс заветсö нуöдöмөн.

Нуöдам олöмö Ленинлыс iсторическöј кывјас-  
сö: „Мiжан лöбны асланым фiрiжаблјас!“

фiрiжаблјаслөн Ленин нiма ескадра кутас ле-  
бавны Сöветјас страна вывти.

ССРС Осоавiахим сојувлөн ЦС-са префiциум.

1931-öд во, апрель 14 дун

Мöсква.

## ЛӨСӨДӘМ ФІРІЖАБЛҖАСЛЫГ ЛЕҢІН НІМА ЕСКАДРА.

### ССРС-са Осоавиахим сојузса ЦС-лөн постановлењө.

1. Мөскуаса гырыс предпріятҗөјасын рабо-  
чөјҗаслыг фіріжаблҗаслыг Леңін нима ескадра лө-  
сөдөм куҗа бостсөмсө пыфҗі пукутөмөн, ССРС  
Осоавиахимлөн ЦС лыфҗө коланаөн паскыда  
став сојуз пасга нуөдны кампањө фіріжаблҗас-  
лыг Леңін нима ескадра лөсөдөм куҗа средство  
чукөртөм могыс со кущөм фіріжаблҗас вылө:  
„Леңін“, „Сталин“, Старыј болшевик“, „Правда“,  
„Клім Ворошилов“, „Осоавиахим“, да „Колхозчик“.  
Јура фіріжаблҗас лөө „Леңін“ Тајө лозунг улас  
өтүвтны став организацијасөн советскөј фірі-  
жаблҗас лөсөдөм куҗа да сы вылө средство чу-  
көртөм куҗа став өнөң нуөдан уҗсө.

2. Ставмувывса пролетаріат вождлөн, Комін-  
терн котыртыслөн — В. И. Леңінлөн чужан лун  
воөм куҗаыс (апрель 22-өд лун) да мај 1-өд лун  
празҗик матыстчөм куҗа предпріятҗөјас вылын,  
совхозјасын, МТС-сын, колхозјасын да өтүвтчы-

төм гөл да шөркөд-дема олыс крестана пөвсын социалистическөй ордысөм пыр нуодны паскыд массөвөй кампаңнө дїріжаблјаслыс Ленин нїма ескадра вөчөм гөгөр.

3. Осоавиахим нїма дїріжаблсө дїріжаблјас Ленин нїма ескадраө сүјөмөн ССРС-са Осоавиахим сөјузлөн ЦС аслас организацијаслыс став ужсө вескөдө (переключайтө) дїріжабллыс Ленин нїма ескадра лөсөдөм лозунг улын средство чукөртөм вылө.

4. Шыодчыны „Правда“, „Клим Ворошилов“, да „Колхозник“ дїріжаблјас вылө средство чукөртөм куца комїтетјас дїнө щөктөмөн, медем најө асыныс средство чукөртан ужсө нуны мөдасны Ленин нїма ескадра лозунг улын. (Госбанк Мөскуаса отделениеын 109710 текушщөй щөт).

5. ССРС-са Осоавиахим ЦС президїум бердса дїріжаблјас стрөитны содејствїјө ЦК-лы поручїтны тајө кампаңнө нуөдан организационнөй формајас да методјас резрешїтны, востыны Ленин нїма ескадралы аслыс текушщөй щөт.

6. Шыодчыны став организацијас, да рабочөјјас, колхозникјас да ужалыс јөз паскыд масса бердө ССРС-ын дїріжаблјаслыс Ленин нїма ескадралыс значењнөнас да могјаснас төдмөдөмөн да ескадра вылас средством чукөртөмын сөлөмыс, воэмојстчөмөн участвуйтны чукөстчөмөн.

Инд. № 4685.



## КУЩОМ РОЧ НІГАЈАС КОЛӨ ЛЫԁԿЫНЫ.

1. В.Н. Воробьев — задачи и перспективы воздушного сообщения на дирижаблях. Журнал „Советская Азия“ 1930-өд васа 3-4 №.

2. Т. Л. Гинзбург и Н. Г. Стабровский — Авиация и воздухоплавание. Леқома Гостехиздат 1929-өд воө. доныс 1 ш. 25 ур.

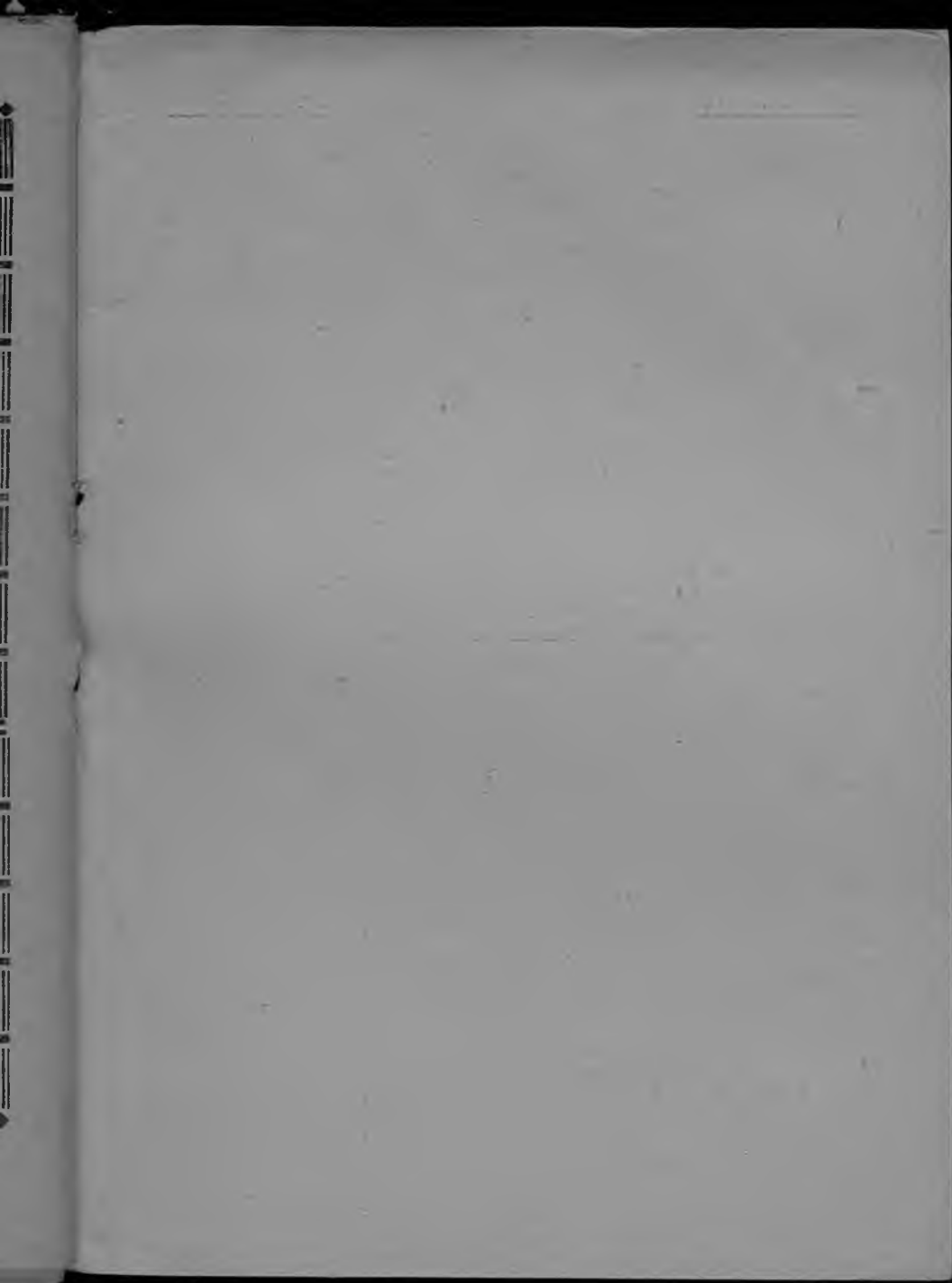
3. Лобач-Жученко В. М. — Воздушное сообщение и перелет через моря и океаны. Леқома „Вестник воздушного флота“ журнал 1925-өд воө. доныс 65 ур.

4. Н. Г. Стабровский — Воздушный корабль. Леқома Осоавиахим 1930-өд воө. доныс 70 ур.

---

**Шөрса ыга леңанинын, Мөскуа-  
ын, петисны комі кыв вылын  
со кущом кыгајас:**

1. Татајевлөн — Колхозјасын уж котыртөм.
2. 6-öd ставсојузса сјезд вылын Молотов-  
лөн доклад.
3. 6-öd ставсојузса сјезд вылын Јаковлев-  
лөн доклад.
3. 9 ставсојузса комсомол сјезд вылын  
Косаревлөн доклад.
4. Гинновлөн — мыј да кыңи сілосујтны кол-  
хозјасын.
5. Мансцветовлөн — Щак, пув да туріпув  
заготовітөм.
6. Строклицкілөн — Меңшевікјас пролета-  
риат суд вөңын.
7. Суңөдөј тајө ыгајассө комі ыга леңа-  
ныс.



донис 12 ур

34446

-Цена 12 коп.

о п 4

Коми-3

2-1047



---

Ф. АССБЕРГ

Дирижабль на мирном фронте  
перевод А. ИСТОМИНА

---

На зырянском наречии яз. коми

ЦЕНТРАЛЬНОЕ ИЗДАТЕЛЬСТВО НАРОДОВ СССР  
Москва, центр, Никольская, 10.